

REDACTIE
en
ADMINISTRATIE
GENT
GARENPLAATS

Ongeteekende brieven
worden niet opgenomen

DE LANDBOUWER

ABONNEMENTSPRIJS :
VOOR ZES MAANDEN
75 Centiemen

AANKONDIGINGEN :
Prijs volgens Tarief
Voorop betaalbaar

VOLKS-WEEKBLAD VOOR DEN BUITEN

ZOO IS HET GOED

Voortaan kan ons nieuw weekblad zijne toekomst als verzekerd beschouwen, daar zelfs de katholieke bladen er propaganda beginnen voor te maken.

Het « Nieuws van den dag » is de eerste om — zonder het te willen, wij voegen dit er bij, — « De Landbouwer » aan te bevelen.

Op zijne gekende eerlijke manier beschuldigt ons het blad uit de Wolvengracht te Brussel, dat wij in ons eerste nummer, de landbouwers, hoveniers, handelaars en allen die werkvolk gebruiken op den buiten, uitschelden voor uitbuiters, beulen, *vuilaards* en al wat leelijk is.

Het artikel waarin het « Nieuws » ons dit alles op het brood smeert, heeft de buitenlieden ons eerste nummer, dat wij gratis verspreiden, doen terug inzien en aandachtiger overlezen.

Dit besluiten wij, ten minste, uit den verkoop van ons tweede nummer, die boven alle verwachting was, en uit de menigvuldige inschrijvingsbewijzen die ons van den buiten toekomen sinds de Beata uit de Gracht zelf de opmerksaamheid op ons blad getrokken heeft.

En wat hebben de dorpelingen bestatigd bij het herlezen der woorden welke wij de werklieden van den buiten toestuurden?

Dat in gansch ons artikel noch van landbouwers, noch van hoveniers, noch van handelaars enz. gesproken wordt. Dat de uitbuiters, beulen enz. waarvan wij spraken, niet de boeren zijn, och arme, maar wel de rijken die hunne paarden op eiers en suikerkoeken, en hunne honden op malsch rundvleesch vergasten, terwijl de zwoegers van het veld — wij tellen negen op de tien landbouwers mee — nauwelijks spijzen te nutten hebben welke de brakken en tjikskens der rijkeleegloopers zouden versmaden.

Het ware ook alles behalve logiek, de boeren de schuld te willen aanwrijven van het ellendig lot hunner onderhoorigen, de boeren, die nevens hun werkvolk aan tafel zitten en die na met Bamis of Kerstdag hunne pachten betaald te hebben, gerust op hun hoofd kunnen lopen.

De Beata mag niet denken dat de gansche buiten rondom Brussel ligt en dat de uitstapken die men doet langs de villas en parken van den omtrek der hoofdstad, een denkbeeld kunnen doen vormen

van den toestand der slaven die zorgen en zweeten om de markten van graan en pataten en de slacht huizen van vee te voorzien.

Hier toe moet men zijne schreden verder richten, al eens tot over de knoesels in het gloeiende zand of nog dieper in het killige slijk durven loopen; des zomers de pikkers en bindsters zien slaven en rond Kerstdag op de rapenvelden het beestenvoeder van onder den bevrozen sneeuw zien halen.

De heerkens uit de Gracht noemen ons leugenaars, eerlooze leugenaars, zij zwaaien en schermen met armen en beenen om tegen onze beweringen te protesteeren, zij trachten de landbouwers tegen ons op te jagen, maar argumenten aanvoeren om onze gezegdens te wederleggen, ware meer praktisch en voorzeker eerlijker.

Schreeuwende door, evenwel, erkent de Beata dat het portret dat wij van den buitenslaaf schetsen, voor een op duizenden niet onnauwkeurig is. Welnu, een op duizenden is nog te veel; maar waarom doen de nobiljons die uitzonderingen niet verdwijnen? dan waren wij in eens den mond gestopt.

THILO.

DE NIEUWE WET

OP HET

LANDBOUWCREDIET

Vooraleer de nieuwe wet te beoordeelen, willen wij twee kleine opmerkingen maken.

Wat is crediet? Ik wil iets voortbrengen dat 100 fr. waard is maar er ontbreken mij 40 fr. om de ruwe stof te koopen. Ik kan die 40 fr. leenen, zeker zijnde ze te kunnen terug betalen als ik het gemaakte voorwerp verkocht heb. In 't algemeen, iedere kredietzaak moet gewaarborgd zijn door een of ander voorwerp dat waarde hebben zal als het afgemaakt is, en dat meest altijd gemaakt wordt om het krediet te betalen.

De nieuwe wet nu heeft voor doel burelen en agentschappen van krediet te stichten, en reeds bestaande krediet-maatschappijen te erkennen. Het is niet anders dan de bekrachtiging eener reeds bestaande wet van 1884 die tot hiertoe geene uitwerking had.

Alle tusschenkomende kredietinrichtingen Raiffeis en kassen genoemd, vragen nooit of de leening gewaarborgd is door eene waarde die reeds gedeeltelijk bestaat. Het zijn echte aalmoesbanken. Men sticht ze als goede werken. Zij gaan goed zolang zij eenige duizende franken hebben door eigenaars er in gestoken die hun geld niet moeten terug hebben, maar wanneer men ze wil doen werken met het geld dat moet terugbetaald worden, wordt de zaak onmogelijk en zijn de uitslagen nul.

De nieuwe wet nu, heeft wel de betrekkingen tusschen spaarkassen en Raiffeienkassen te vergemakkelijken, zij zal evenmin uitslagen opleveren van 1884.

Volgelingen van Christus

De rijken en hunne handlangers hebben over veertien dagen in een dorp in de Walen, eenige mannen doen mishandelen die gekomen waren om gazetten uit te deelen en over de socialistten te spreken.

Wat denkt gij nu wat de katholieke gazetten daarover zeggen, die gazetten die beweren den godsdienst van Christus te verdedigen? Meent gij dat zij zich het woord van Christus herinneren :

Met wil of met werken slaat niemand dood

en dat zij het schande spreken aan de op-hitsers en aan de verdwaalde buitenmenschen, die de socialistten mishandelden?

Meent gij dat zij tot de plichtigen zeggen: « Indien Christus terug op de wereld moest komen, zou hij U van onder zijne oogen jagen; het is slecht van met twintig op twee mannen te vallen die U niets misdaan hebben, foei, gij zijt slechte christenen? »

Hewel, neen! de katholieke gazetten zeggen dat niet, zij hebben geen woord van afkeuring, zij vertellen die schandelijke daden met plezier en tusschen de regels kan men lezen: « Slaagt maar op, jongens, hoe meer hoe liever! »

En zij verwittigen zelfs de socialistten, als zij met den *Landbouwer* in andere dorpen komen, dat zij nog alzo kunnen varen, en dat zij maar moeten te huis blijven.

De pastoors, verre van tegen die baldadigheden op te komen, — zij komen wel op tegen een onschuldig dansken — zeggen ook niets, als zij zelve de boeren niet opgehitst hebben.

Noch tans, wij herinneren ons dat over een jaar of drie eenige katholieke missionarissen heerlijk mishandeld en kapot gemaakt werden in China, waar zij gegaan waren om het geloof te verkondigen.

Diezelfde katholieke gazetten die nu zeggen: « Slaagt maar op, jongen, » weklagden dat hooren en zien vergingen. Zij zegden niet, dat de missionarissen die naar andere streken gingen, ook alzo zouden kunnen varen en dat ze maar moeten te huis blijven. Neen, zij waren verontwaardigd en spraken het schande, — en wij ook zeggen dat de Chineezzen ongelijk hadden priesters te vermoorden die hun niets misdeden.

• •

Maar wij, wij blijven bij ons gedacht en wij spreken het schande van simpele boerenmenschen op te maken tegen arme werklieden van uit de stad, die hunne broeders van den buiten komen bezoeken om over hunne belangen te spreken.

Maar de katholieke gazetten keuren die slechterikken goed en zij zeggen dat de boeren zich wreken over den 7ⁿ September.

Nog eene leugentaal, nog eene zonde, nog eene ophitsing, nog eene doodzonde.

Want de katholieke gazetten weten geheel goed dat, zoo de 7^e September mischien het werk was van eenige doctrinaire liberalen die geheel goed overeen komen met de kopstukken der katholieken, ministers, enz., de socialistten in 't geheel niet betrokken waren in den 7ⁿ September en dat zij die baldadigheden altijd afgekeurd hebben.

En al was het nog anders, dan zouden die katholieke gazetten hunne lezers moeten herinneren dat Christus' woord luidt :

« Bemint elkander, hebt uwe vijanden lief. » Zij zouden moeten herinneren dat de katholieken in hunnen onze-vader bidden: « Vergeef ons onze schulden, gelijk wij vergeven onze schuldenaren. »

Neen, tegen den godsdienst zijn wij niet, wij zijn alleen tegen de valsche christenen — gazetschrijvers en pastoors — die samenspannen met de rijken, om den godsdienst te gebruiken tot geheel iets anders dan het verkondigen van Gods woord: « Vrede aan de menschen die van goeden wil zijn! »

PATRICK.

VETMESTEN VAN OSSEN.

In de academie van wetenschappen te Parijs, heeft de heer Aimé Girard, de goede uitslagen aange-toond, bekomen door gebraden aardappels, in het vetmesten van schapen als van ossen.

Niet alleen vermeerderd het gewicht van het levend dier, maar men bestatigt ook eene vermeerdering van het eigenlijke vleesch zelf. De winst aldus bekomen, bedraagt voor de ossen eene som van 45 tot 105 fr. per stuk en voor de schapen is de verhouding ongeveer dezelfde.

De heer Aimé Girard heeft laatst ook eene nieuwe soort aard-appelen aangewezen, welke per hectare zeer veel opbrengt. Men zou dus deze kostbare uitvinding op de voordeeligste wijze kunnen aanwenden tot het vetmesten van ossen en schapen.

WERELDTENTOONSTELLING VAN ANTWERPEN

Er is in de Tentoonstelling eene geheele afdeling van bijna alles wat den landbouw betreft.

Men vindt er allerlei landbouwwerktuigen van het nieuwste maaksel en van de meest verbeterde stelsels, alsook de jongste uitvindingen welke op dit gebied gedaan werden. De landbouwers en veefokkers kunnen er daarbij menige aanschouwelijke lessen nemen over hun vak.

Wij zelve zijn niet genoeg bevoegd om over deze afdeling en al hetgene er te zien is een meer grondig verslag te maken, maar toch kunnen wij verzekeren dat er voor landbouwers en veekweekers veel nuttigs te zien is en er zeker ook wel voor hen wat te leeren valt.

Hoevelen echter onder de boeren hebben niet de middelen om zoo een reisje te maken! Dus zijn het weerom de kleinen die 't meest noodig zouden hebben, welke niets zullen kunnen genieten van de nuttige wenken welke zij in die landbouwfedeeling zouden kunnen opdoen.

Waarom geven de staat, de provinciën, de gemeenten op ieder dorp niet eene voldoende subsidie aan zeker getal landbouwers, dan ten minste zou eene Tentoonstelling ook voor boeren eenig nut hebben.

Eene verpletterende statistiek tegen het beschermingstelsel.

Over eenige dagen verscheen een officieel document, eene aflevering van den negenden jaargang van het landbouwbuletijn, waarin wij het meest onweerlegbaar argument vinden tegen de inkomende rechten.

In dit boek namelijk, staat eene tabel betreffende den handel der landbouwprodukten gedurende de jaren 1888-1892. Daarin wordt bewezen dat België, voornamelijk een land is van invoer van landbouwvoortbrengselen.

Het is dus wel duidelijk dat men geen voordeel behalen kan met die voortbrengselen inkomende lasten te doen betalen, integendeel, het tegenovergestelde is waar.

Wij willen eens de lijst geven der voortbrengselen waarvan den invoer grooter was dan den uitvoer, en dergenen waarvan den uitvoer grooter was gedurende de vijfjaarige periode 1888-1892.

Meer uitgevoerd:

Boter, bier, beetwortels, onbewerkte was, messtoffen en lijnkoek, eikenschors, kaas, tarwe, granen in 't algemeen, olieachtige granen, wol, versche en drooge groenten, zeem, eieren, aardappelen, voeder, rogge, siropen en nog eenige anderen van minder belang.

Meer uitgevoerd:

Genever en likeuren, allerlei fruit, hoppe, melk, ruwe suikers, bewerkte suikers en meel.

Wilden wij nu nog de cijfers erbij geven, het bewijs ware nog vollediger, maar wij denken dit reeds voldoende, om aan te toonen hoe schuldig de heeren aanhangers van het beschermingstelsel zijn en hoe verdiend men hen de volksuit-hongeraars noemen kan.

GELUKKIGE GEMEENTE.

In Duitschland bestaat er eene stad, waar niet alleen niemand belastingen betalen moet, maar waar zelfs ieder familiehoofd van de gemeente, jaarlijks eene som krijgt van 50 fr. Dit komt hieruit voort, dat de gemeentegoederen zeer groot zijn en eene hooge waarde hebben.

Het zou gemakkelijk overal zoo kunnen gaan, indien de gronden in plaats van aan enkele bijzondere eigenaars te behooren, den eigendom waren der gemeenten. Dezen zouden die gronden mits redelijke vergoeding aan de vereenigde gezinnen kunnen afstaan. De jaarlijksche opbrengst zou in de gemeentekas gestort worden, en zou kunnen dienen om de lasten te verminderen en nuttige werken uit te voeren ten voordeele van allen.

OFFICIEELE AKTEN

Ten gevolge eener heerschende veeziekte is, bij ministerieel besluit, het houden van fooren en markten voor grasdiere en varkens verboden, in de provinciën Luxemburg en Namen.

Wie vaart daar weer de slechtste bij? De boeren en veekoopmans die al dien tijd geene zaken kunnen doen en dus geen brood winnen.

Het koopen, verkoopen en verzenden der Ortolanen zijn sedert 20 Juli in gansch het land toegelaten.

Geschiedenis der Boerenbevolking

II.

De toestand.

In de laatste twintig jaren is de toestand der pachters van jaar tot jaar verslecht. Het verhuizen (de ruïne van den boer) is vertiendubbeld. Ook de uitscheidingen of, zooals men 't op den buiten zegt, het « uitschudden » is niet meer na te gaan, en al die ongelukken, vroeger welstellende pachters, vermeerderen onophoudelijk het leger der werkeloozen.

Op een « gehucht » van 21 pachthoeven, hebben er op slechts 18 jaren 17 veranderingen plaats gehad van pachters; 4 boeren op de 21 hebben 't volgehouden, de anderen zijn verdeeld als volgt: 1 is gestorven, 8 zijn op kleinere hoeven gaan wonen, 2 zijn op hun renten gaan leven en 6 zijn dagloners geworden. Iedereen die den buiten bewoont, heeft slechts maar eens rond te zien, en overal zal men denzelfden toestand ontwaren.

En wat is er gedaan om dien toestand te verhelpen? Letterlijk niets! Eenigen tijd voor de kiezingen kwam de landbouw ter sprake: geldbarons, groote eigenaars, gemeenteverbieden, kortom al de kandidaten-volksbedriegers werden dan eens nederig voor den pachter die gewapend was met kieswet, en altijd wisten die bedriegers de boeren om den tuin te leiden. De pachter koos nu eens liberaal, dan eens klerikaal, meestal voor wettenmakers die slechts er op uit zijn den pachter door alle mogelijke middelen uit te zaaijen.

Hoe is de toestand ten huidige dage? Evenals altijd. Wanneer eene kiezing voor handen is, worden de boeren gulden bergen beloofd; wanneer de klerikalen gekozen worden zullen er inkomende rechten geheven worden op de granen, juist alsof de landbouw daardoor te verhelpen ware!

Doch laat ons eens nagaan, wat gevolg de inkomende rechten op de granen zouden te weeg brengen.

Nemen wij bijvoorbeeld het arrondissement Gent. Wat wordt hier verbouwd? Zeer veel rogge, dan volgt haver, garst en een weinig tarwe.

De rogge kan niet belast worden, om de eenvoudige reden dat er geen noemenswaardige hoeveelheid wordt ingevoerd, ook zijn de boeren zelf de grootste verbruikers van rogge, overal op den buiten eet men roggebrood. Slechts 's morgens vroeg wordt een tarwe boterham geeten, verders hebben de boeren het roggemeel in groote hoeveelheid noodig voor het vetten van runderen en zwijnen. De haver: weeral zijn de boeren zelf de verbruikers, doordien zij haver noodig hebben als paardenvoedsel, ook dient hier te worden opgemerkt dat bij inkomende rechten op de haver den boer daar geen voordeel zou bij genieten, de pachter heeft benevens haver ook klaver noodig, en niets is voordeliger voor den boer dan de klaver in de haver te zaaien.

Met rogge en garst is dit anders, die gewassen worden vroeg geplukt en laten dan nog den tijd voor een goeden oogst rapen op te doen; haverloof wordt niet gezocht, omdat de haver zelf 't laatst van alle graangewassen tot rijpheid komt.

Garst: dit is het eenige graangewas dat de boer verkoopt, doch waar wordt de garst geteeld? In het arrondissement Gent althans zeer weinig. Ook is de invoer van geringe betekenis, de boeren zaaien garst om vroeger rapen te hebben omdat dit gewas het eerst tot rijpheid komt.

Nu hebben wij nog de tarwe. Wat betekenis heeft de verbouwing van tarwe hier in den omtrek? Er is geen gewas dat moeilijker om winnen is dan de tarwe, de vette, zware grond is zoo onontbeerlijk voor tarwe als de licht voor den mensch. Waar vindt men hier dien grond, en waar treft men den pachter aan die nog den noodigen onkost aan den grond kan doen om het land te bereiden?

Doch laat ons voor een oogenblik aannemen dat er inkomende rechten op de tarwe geheven worden, nemen wij drij fr. per 100 kilog. Welaan, de boeren die bij uitzondering tarwe voortbrengen, zullen drij fr. per 100 kilog. meer ontvangen, doch de groote verbruikers, de fabriekarbeiders in de steden, zullen hun brood evenveel duurder betalen. Daar het tarwebrood den hoofdkost is der werklieden, zullen zij die 3 fr. moeten besparen op melk, eieren, boter, vleesch, enz.

De pachter zal dus 3 fr. meer ontvangen voor 100 kilog. verkochte tarwe, doch hij zal evenveel verliezen op andere waren, omdat de arbeiders geen grotere uitgaven kunnen doen dan het voorop berekende loon.

Deze beredeneering is zoo klaar dat de katholieken zelf met dubbel gezicht te werk gaan. Op den buiten beloven zij de pachters inkomende rechten om hunne stem te winnen, en in de steden verklaren zij er zich tegen, omdat zij de stem der fabriekwerkers ook niet versmaden.

(Wordt voortgezet.)

LODEN.

SPIJKERS IN VRUCHTBOOMEN

Naar het schijnt, wordt in Amerika nog al eens gebruik gemaakt van het slaan van verroeste spijkers in de stammen van boomen, ten einde die tegen ziekten te beschermen. Dit is het geval bij peren- en ook bij perzikboomen. Een geval wordt daarbij vermeld, waarbij in een perzikboomgaard alle boomen geheel dood waren ten gevolge van keverlarven, die in het hout leefden, met uitzondering slechts van een drietal, dat buitengewoon uitstekend stond. De eenige bekende oorzaak voor dit verschil waren de spijkers, die den eigenaar in die drie boomen geslagen had om zoo het hout te bewaren. De proef was dus geheel gelukt.

Een « chemical writer » verklaarde dit als volgt: « De oxydatie van ijzer door het sap der plant doet ammoniak ontstaan, dat met het opstijgend sap in elk deel van het blad zal doordringen, in zulk eene dosis, dat insecten daar niet tegen kunnen. » Deze schrijver beveelt daarom aan in elken stam een half dozijn spijkers te slaan!

Of het middel goed, en de verklaring juist is, moet echter nog nader aangetoond worden.

Indien gij wist....

Indien gij wist wat er al ligt besloten

In 't kleine woordje « Recht », Gij zoudt uw hart, trots alles ontblooten, En meedoen in 't gevecht!

Gij zoudt opeens als uit 'n slaap ontwaken, O vriend, indien gij 't wist, Gij zoudt uw hart veel feller voelen blaken, En worden: socialist!

Indien gij wist wat schat u wordt ontstolen

Op allerlei gebied, Hoelang gij nog in armoede voort zult doelen, Als gij niet klaar 'n ziet, Gij zoudt met lijf en ziel aan 't Recht u (wijden,

O Vriend, indien gij 't wist, Gij zoudt u mee van alle juk bevrijden, En worden: Socialist!

BOER JAN.

Schoone vooruitzichten

Het verslag van den algemeenen consul van België te Philadelphia, brengt ons vreeselijke dingen aan 't licht omtrent den toestand der Amerikaansche nijverheid en der werklieden van de Vereenigde Staten.

Toen wij, socialist en demokraten, vroeger reeds beweerden, dat de werkeloosheid er op schrikbarende wijze woedde en 't lot der arbeiders er al zoo ellendig was als hier, dan verweet men ons dat wij overdreven en logen. Nu zijn het de burgerstatistiekers zelf die het zeggen: zal men het nu nog loochenen?

Ziehier eenige cijfers daaromtrent, en, let wel op, lezers, zij die ze geven zeggen zelf dat alles op zijn minst genomen is en eerder veel hooger zouden moeten opgegeven worden dan lager.

800,000 (zegge acht honderd duizend) werklieden zijn zonder arbeid; van den arbeid van dezen hangen

nu ten minste 2 miljoen personen af, dit is dus twee miljoen menschen die rechtstreeksch zonder bestaansmiddelen zijn.

M. Sam Goinpers, de voorzitter van den Amerikaanschen Arbeidersbond, verzekert dat er in December 1893, ten minste 3 miljoen werkeloozen waren in de Vereenigde Staten. En hij doet erbij opmerken, dat dit tijdstip dan nog veel gunstiger was dan de anderen van het jaar.

Den 22de December 1892 ontving de Werkbeurs van Nieuw-York per telegraaf het getal werkeloozen van 119 nijverheidssteden. Welnu, voor de Staten van New-York en New-Jersey alleen waren er 223,000; in de Midder-Statens 227,000; in Pensylanië 151,000. In gewone tijden leven ongeveer 1 1/2 miljoen menschen van den arbeid der werkeloozen.

Wij zouden verdere statistieken kunnen opgeven en spreken over de groote steden in 't bijzonder, waar verleden winter dagelijks duizenden werkeloozen in kerken moesten slapen omdat zij geen dak hadden, maar de bovenaangehaalde cijfers zijn welsprekend genoeg in al hunne wreedheid.

Dat men ook niet denke dat die getallen ingebeelde zijn; neen, nog eens, zij zijn eerder te laag dan te hoog gegeven.

En dan spreken zij nog maar alleen van de nijverheidswerklieden, terwijl er honderdduizenden zouden moeten bijgevoegd worden van werkelooze landarbeiders en boeren.

Ziedaar, buitenlieden, hoe het gaat in Amerika, dat land van belofte van over weinige jaren; ziedaar wat ons allen ook te wachten staat als er geen paal en perk gesteld wordt aan de schrikkelijke misbruiken van het monsterachtig kapitalisme.

BRIEFWISSELINGEN

Esschene, 7 Augustus 1894

Mijnheer de opsteller van *De Landbouwer*.

Ik neem de vrijheid plaats te verzoeken in de kolommen van uw blad voor deze weinige regelen.

Ellende bij de kleine Landbouwers en Landbouwwerklieden

De kleine landbouwer is onder stoffelijken toestand de meest beklagenswaardige aller menschen, niet minder is het den landbouwwerkman. En wie is de schuld van zijne ellende? Niemand anders dan de groote eigenaars. Ziehier waarom.

Over 25 jaren waren de pachten der goede landen 80 tot 100 fr. per hectaar. Nu nog zooveel. Dit maakt dat de landbouwer die alsdan, wanneer alle landbouwvoortbrengselen 1/2 en zelfs meer hooger in prijs stonden, na hunne landpachten betaald te hebben op hunne voortbrengselen die ze konden verkoopen, op eene boerderij van 2 of 3 hectaren te Baafmis nog 4 a 500 fr. verhieldden om den winter mee door te brengen. Nu is iets overhouden op zoo eene winning onmogelijk geworden. Hij mag zich gelukkig achten als hij er komt, ja, dit zijn nog de goeden, en zelfs is dat alle jaren niet mogelijk voor hen die nog een deel hunner landen als eigenaar bezitten. En zeg me dan eens waarmee brengt die man met heel zijn gezin den langen kostelijken winter door, en dan, na den winter, wat wint hij dan?

Op schrale kost moet hij van den vroegen morgen tot den laten avond zwaar werk verrichten, het geld ontbreekt hem om zich te doen helpen, al is de daghuur dan ook uiterst klein die hij zou moeten betalen aan eenen werkmans. Het geld ontbreekt hem om kunstvet te koopen voor zijne uitgemergelde land, die jaren lang uitgebuit zijn ten voordeele van woekerige eigenaars, die al de

winst la
stemperi
van den

Na der
goede vo
elers, bo
eenig kr
kens, so
markt te
spotprijs
om den
landpach
boer mo
geene of
in de ste
werklid
zou zoo

Boven
betreкке
nog veel
pelaar o
gelegen.

Deze
slecht wa
bij de eig
dat waar
nat of ze
weiderd,
dat bijna
ken gron
Denkt g
hem zijn
woekert
en dwing
werken,
wint te b

't is w
gronden
bewerkt
land? De
dag gaat

Daar g
centieme
men in d
5 tot 8 u
hij een s
op men d
werklid

't is m
gewerkt
melk en
daarna o
met van
4 ure de
klein bie
ten 6 of
schimme

In den
gen dan
hard we
slecht we
den. Wer
honderd,
en verwe

In een
verhalen
zien gebe

In het
bouwer,
toestand
schetst e
elders de
uitzien,
gansche
hopstrui
vaagsel
men ziet
slecht ui
veel min
dert wa
wat erge
komen.

onze toes
opbreng
gelukt is
dalen. D
ingen m
mits onz
daardoor

Wie is
van deze
pachters
dat de s
kapitaal
staat te
slecht is
verbruik
hem te k
toestand

Ook z
streeks
alle gro
zouden
winsten
onderlin
terwijl z

Wann
mogen

't) W
bri-fsch
voor. W
ding in g
erg.

ersonen
n men-
nder be-

orzitter
beiders-
Decem-
millioen
Veree-
erbij op-
an nog
anderen

ontving
York per
ozen van
uu, voor
223,000;
0,000; in
gewone
millioen
hier wer-

tistieken
ken over
ijzonder,
lijks dui-
kerken
geen dak
gehaalde
genoeg in

te dat die
neen, nog
ag dan te

nog maar
swerklie-
duizenden
d worden
eiders en

hoe het
d van be-
aren; zie-
e wachten
n perk ge-
rikkelijke
sterachtig

NGEN

ustus 1894

landbouwer.

verzoeken in
deze weinige

dbouwers
lieden

er stoffelijken
aardige aller
nd landbouw-
uld van zijne
e groote eige-

ten der goede
daar. Nu nog
dbouwer die
woortbreng-
in prijs ston-
aald te hebben
e konden ver-
of 3 hectaren
erhielden om
n. Nu is iets
ng onmogelijk
ig achten als
de goeden, en
lijk voor hen
als eigenaar
ens waarmee
gezin den lan-
en dan, na den

den vroegen
d zwaar werk
hem om zich
huur dan ook
n betalen aan
reekt hem om
uitgemergelde
buit zijn ten
aars, die al de

winst lafhartig verbrassen en in hunne
slompertijf niet eens denken dat zij het zweet
van den landbouwer drinken.

Na den winter is den armen boer al het
goede voedsel dat hij op zijne boerderij wint :
eiers, boter, jonge kievits, kalveren, ja zijn
eenig krachtvoedsel, de hespen van zijn var-
kens, soms het heele beest verplicht naar de
markt te laten sleuren om het daar aan eenen
spotprijs te zien verkoopen, en dit alles weer
om den uitbuiters het achterstallige zijner
landpacht te kunnen betalen. Waarlijk de
boer moet meer geduld hebben als Job om
geene ongelukken te doen. Moest men zoo,
in de steden, het eten van voor den neus der
werklieden komen rukken, waarachtig het
zoo zoo gemakkelijk niet gaan.

Bovengenoemde is nog het deel van den
betrekkelijke welstellenden boer. Anders, ja
nog veel slechter is het met den armen dom-
pelaar of kleinen boer en boerenwerkman
gelegen.

Deze bewerkt een hectaar land veelal
slecht want daar die man weinig krediet heeft
bij de eigenaars kan hij slechts land bekomen
dat waarlijk het bewerken niet weerd is, zeer
nat of zeer droog, verre van zijn huisje ver-
weiderd, achter bosschen of boomen, land
dat bijna geene scheut oplevert, daar uit zul-
ken grond perst hij eenige magere vruchten.
Denkt hij misschien dat die vruchten voor
hem zijn? Wel bijlange niet. De eigenaar
woekert op den honger van den kleinen boer
en dwingt hem zijne slechte gronden te be-
werken, en hem (den eigenaar) alles wat hij
wint te brengen.

't Is waarlijk schande, van doors'echte
gronden zoo duur te verhuren. En wanneer
bewerkt den ongelukkigen man dit slecht
land? Des nachts! Ja des nachts, want in den
dag gaat hij uit werken bij de pachters.

Daar gaat hij werken aan de som van 0,45
centiemen daags in den winter en 60 centie-
men in den zomer. Des winters moet hij van
5 tot 8 uren werken zonder eten, dan krijgt
hij een stuk stijf roggen brood met vet waar-
op men doeken in petrool gedoopt legt om de
werklieden te beletten er veel van te nemen. (1)

't Is meer dan wraakroepend. Dan weer
geworkt tot des noens : aardappels met boter
melk en een weinig slecht vet voor sause,
daarna een stukje bedorven verkervleesch
met van 't zelfde brood van ten acht ure, ten
4 ure de zelfde kost van 8 ure, met een glas
klein bier van 12 fr. de 200 liters. 's Avonds
ten 6 of 7 ure botermelk met korsten be-
schimmeld brood.

In den zomer is het weinig beter, zij krij-
gen dan wat meer bier en moeten nog zoo
hard werken in de brandende zon. Is het
slecht weer dan worden ze naar huis gezon-
den. Werkt men niet hard genoeg, vijftig,
honderd, soms twee, drie honderd vloeken
en verwenschingen rond hun ooren.

In een volgend nummer zal ik een feit
verhalen, welke ik voor mijn eigen oogen heb
zien gebeuren.

Erenbodegem, Oogst 1894.

Heer Opsteller van het weekblad
« De Landbouwer. »

In het eerste nummer van het blad *De Land-
bouwer*, kom ik te lezen hoe gij de slechte
toestanden van de velden op den buiten
schetst en uiteenzet. Doch geloof ik, dat er
elders de velden zoo slecht en zoo akelig niet
uitzien, als hier in het Hopkwartier; de
gansche hop-oogst is totaal verloren, de
hopstruiken zien er uit of ze met schouw-
vaagsel begoot waren, het is al zwart wat
men ziet; nergens zien er de toestanden zoo
slecht uit als hier, de opbrengst zal dees jaar,
veel minder zijn dan verleden jaar, men sid-
dert wanneer men zijne velden beziet, en
wat erger is, dat er tijdingen uit ander landen
komen, die gunstig zijn voor hen, en die
onze toestanden komen vergeren, daar de
opbrengst elders goed en buitengewoon wel-
gelukt is, zoo zal onze prijs tot het laagste
dalende. De opkoopmans zullen hunne bestel-
lingen meest al in den vreemden doen, ver-
mits onze hop angstast is door ziekte, en
daardoor slechtere waar opbrengt.

Wie is het die weer de gevolgen zal dragen
van deze kwaal? De arme Landbouwer! de
pachters! en daarom is het hoogst noodig
dat de staat tusschen kome, en het noodige
kapitaal verschafft om den landbouwer in
staat te stellen zijne waar, die dikwijls nu
slecht is, te kunnen goed maken voor het
verbruik en eene verzekering zou hebben,
hem te kunnen redden uit zijnen neteligen
toestand.

Ook zou men daardoor deze waar recht-
streeks aan den brouwer brengen, waardoor
alle groote opkoopers en tusschen personen
zouden verdwijnen, die nu al de groote
winsten van deze nijverheid opslorpen en
onderling zich verbinden de prijzen te maken,
terwijl zij zich nu om ons niet bekommeren.

Wanneer zullen de landbouwers daaraan
mogen denken? en gij, werklieden die weet

(1) Wij laten dat voor rekening van onzen
brijschrijver, want dit komt ons overdieren
voor. Wij weten wel dat er erge, schandelijke
dingen gebeuren, maar dat feit is toch wat al te
erg.

REDACTIE.

dat vier en zestig jaar, liberalen en katholie-
ken aan het bestuur van het land hebben
geweest en nog nooit aan onzen toestand
dachten als op papier, of als het nabij eene
kiezing was.

Daarom hoop ik dat alle overtuigde land-
bouwers en werklieden het begrepen hebben
dat dit maal schoone beloften niet meer
noodig zullen zijn, want wij hebben genoeg
van de wetten van de coffre-fort.

EEN LANDBOUWER.

Idegheem 12 Oogst 1894.

Mijnen vriend Kobe,

Ik had u beloofd, het blad welke gij mij
had gegeven te lezen. Ronduit zal ik u beken-
nen dat ik eenigzins wantrouwig was, te
meer daar verscheidene hooggeleerde per-
sonen mij ten strengste verboden hadden
andere bladen te aanvaarden dan die welken
zij mij zonden. Ik stopte dan gansch de week
het gazetje weg. Zondag las ik in *De Werk-
man* dat de duivels een schrift verspreiden :
« De Landbouwer ». Zoals alle menschen de
verboden vruchten eerst plukken willen, en
omdat ik van u die ik zoowel ken *De Land-
bouwer* ontvangen had, sloot ik mijn deurken
en zette mij te lezen. Verwonderd was ik dit
zoogezegd duivelswerk te lezen, en het eerste
wat mij ontsnapte was, dat ik liever van een
duivel beschermt, dan van een engel bedro-
gen wordt.

Het doel der Socialisten is wel duizendmaal
duidelijker dan dat van onze oude meesters.

De leuze onzer rijke mijnheeren was steeds:
Veel beloven en weinig geven.... Nu mijn
gedacht is dat de kiezers die nu bedrogen
zijn geweest van 2 verschillende burgerkamers,
eene derde zullen probeeren die naar mij
dunkt de laatste en beste zijn.

Van bedrog gesproken, ik lees dat de socia-
listen aan den uittredende pachter de meer-
waarde van den grond zouden doen instaan,
door den eigenaar. Dat ware schoon! want
zie ik wil voor te sluiten eene waarheid ver-
tellen van een mijner geburen.

De man huurde 6 jaren geleden, in de
nabijheid van onze gemeente een stuk land.
Op eene met vruchtbare plaats gelegen zijnde
en zonder huurder blijvende, betaalde hij
slechts 110 fr. de hectare. Met moeite en
vlijt, bewerkte de naarstige man het land,
geholpen door zijnen zoon. Geen zweet,
geene opofferingen worden gespaard, tot ein-
delijk de zoo vruchtbare plaats vet wordt
boven alle partijen in den omtrek. De zoon
trekt een slecht nummer en wordt soldaat.
De man door een tweede ongeluk, de ziekte
zijner vrouw, vervalt langzaam tot hij het
partijde moet verlaten...

Dit is wel hard het Doeh nu het bijzonder-
ste. Een paar dagen na den opzeg krijgt den
man bericht eener kleine erfenis. Hoe blijde
was hij dat misschien zijn plekje hem nog
toebehooren zou. Hij vraagt den eigenaar,
die antwoordt dat het nog slecht te huren is
aan 240 fr. de hectare....

En dat is waarheid. Een einde komt aan
zulke liedjes, nietwaar?

En nu vriend, zend mij wekelijks *De Land-
bouwer*, ik dank u op voorhand.

DOLFUS.

UIT OORDEGEM.

Verleden week las ik in uw blad over den
toestand der landarbeiders van Vlaanderen
die naar Frankrijk gaan, hoe zij daar leven
veel slechter als de honden.

Maar zeg eens, Heer Opsteller, hoe moet
het dan zijn in die huishoudens waar de man
of de vader naar Frankrijk gegaan is, gedu-
rende den tijd dat hij kinder verblijft, want
al het geld dat in huis was heeft moeten
dienen voor de reis?

Ik ga u eens verhalen wat ik in een dezer
huizen vernam.

De vader kwam deze week thuis van Frank-
rijk. Verleden jaar, zoo zegde mij dien onge-
lukkige, stierf mijne vrouw en liet mij zes
minderjarige kinderen na. Het oudste, een
meisje, was 11 jaren.

Wat moest ik doen? Altoos eerlijk gehan-
deld hebbende, zocht ik de schulden, die ik
gedurende de ziekte mijner vrouw gemaakt
had, te betalen, alsook de pacht van mijn huis
en land. Ik besloot naar Frankrijk te gaan om
in den oogst te werken, en ik liet mijne zes
arme kleinen hier alleen en ge-ziet in welken
staat ik ze terug vind : vier mijner arme
dutsen hebben geen hemd meer aan, de
kousen zijn van hunne voeten gesleten, en de
lompden die zij nog aan hunne zieke lichamen
hebben, stinken als de pest.

Ik moest een traan uit mijne oogen doen,
wanneer de man zijn verhaal eindigde.

En zeggen, Heer Opsteller, dat er in onze
gemeente mannen zijn die op den arbeid dier
ongelukkigen leven. Roept dat niet om wraak?
Ja, die heeren durven dan nog zeggen dat gij
ons komt ophitsen, wanneer gij onzen toestand
wilt bloot leggen.

Gij steunt de armen, de rechtvaardigheid,
en door het lezen van uw blad zullen velen
den blinddoek wegwerpen en medewerken
aan de verbetering van hun lot.

Gegroet.

Een lezer.

Vriend Gazetschrijver,

Ik schrijf in naam van mijnen man. Zondag
hebben wij uwe gazet gelezen, waarin gij
aantoont dat gij den boer genegen zijt, het-
geen ons zeer behaagt. Gij spreekt van den
ondergang van den boer, 't is waar, dien
gaan ze te gemoet. Zij kunnen hunne boter
niet meer verkoopen en de grootste oorzaak
daarvan is, dat al de heeren en de burgerij
« boeren; » koopmans dat boert, doctors dat
boert, brouwers en stokers dat boert, die in
landstoffen en bouwmaterialen doen, dat
boert; kasteelheeren dat boert, en deze laat-
sten verhuren zoo hoog mogelijk hunne lan-
derijen en pachthoeven en ze moeten dan
nog onzen laatste druppel bloed hebben.

En als wij al die weelde en pracht zien der
kasteelheeren en als wij ons hondenleven
daar bij vergelijken, dan komt menigmaal
eene verwensching uit onzen mond.

Als het zoo moet blijven, weet ik niet wat
er zal gebeuren.

Boeren die uitwerken gaan, moeten in den
zomer van 's morgens 5 tot 9 ure 's avonds
op het veld en dat voor 1 fr. 50. 's Winters
van 7 tot hoogstens 8 stuivers.

Menigmaal hebben wij al gezegd dat de
kasteelheeren voor meer stuivers cigaren
rooken.

Onder elkander, als er geen rijke men-
schen of andere personen bij zijn die ons
kwaad kunnen doen, klagen wij en velen
zeggen ook al : 't zal veranderen met de kie-
zing. Wij weten goed wat beest ons bijt, en
wij zouden die bijters willen muilbanden ge-
lijk onzen hond. Gij verstaat dat wel.

Hebt gij het nog niet gevat, dat die mannen
bange zijn dat wij uwe gazet lezen? we mogen
toch de waarheid niet weten en onder ons
hebben wij ons al afgevraagd : *Waarom zijn
ze daar zoo benijd van?* Ei ja, we mogen in de
stad melk leveren en boter verkoopen aan
rooden of 't is gelijk aan wie, en de kasteel-
heeren of anderen zijn toch niet vies van de
cens van de socialisten.

En we zeggen wij, de cens zijn welgekomen
bij de rijken of ze van Lucifer zelf kwamen,
maar we mogen niet lezen hoe het komt dat
wij zoo arm zijn en zooveel moeten werken.

Maar 't schoonste is dat we ook wel zien
waar ons zuur gewonnen censken naar toe
gaan.

't Is zoo gemakkelijk als wij mestnat staan
van het zweet, goeden dag komen zeggen
en vragen hoe het is, terwijl dat ge goed
moogt eten, wijn drinken, goed gekleed zijn
en al doen waar ge goesting naar hebt.

We zouden willen dat er werkmenschen
zaten ginder te Brussel, en geen rijke heeren,
want die hebben ons al geheel ons leven op
stoopen getrokken.

Weerd U maar, gazetschrijver, voor de
boeren, en ge zult er veel winnen met de
kiezing, want in dat kotje zullen ze ons toch
niet zien en daar doen we dat wij willen.

Laat naam en adres weg, vrienden, en 'k
zal aan mijnen man vragen om nog voort te
schrijven.

UIT NEVELE.

Zondag hadden wij ons propagandatochtje
gedaan; ik was er nog maar tegenwoordig,
waer ik reeds moest opmerken dat som-
mige buitenlieden oprecht schand. Ik gehuis-
vest zijn. Onder andere kwam ik daar aan
eene deur, waar ik mij moest buigen om
binnen te gaan. Ik gaf eene gazet aan den
baas die achter zijne uitgedoofde stof zat,
maar hoe verwonderd was ik! wanneer hij
recht stond moest hij gebogen loopen daar de
plafond te laag was. Deze mensch is dan ook
verplicht, wanneer hij te huis komt, van
anders niet te doen dan op eenen stoel te
zitten.

Alles zag er daar om het gebrekkigst uit en
het was dan ook niet te verwonderen wan-
neer die boeren ons toeriepen dat onze gazet
hun wel beviel; en dat er toch eens een einde
aan die kapitalistische uitbuiters zou moeten
komen.

Hunne slapingen zijn ook zeer gebrekkig.
Het bed is meestal een vierkante bak.

En dit gebeurt in eene wereld die barst
van overvloed.

Schande, voor die rijke uitzuigersbende!

UIT DRONGEN.

Sedert het verschijnen van het blad *De
Landbouwer* in onze gemeente, heerscht er
vreugde bij de vrijzinnige werklieden. Zij
beginnen immers het besef hunner eigen-
waarde te kennen, zij zien aan het uitspan-
sel de glinsterende ster hunner verlossing op-
dagen.

En inderdaad, niettegenstaande de gewel-
dige uitval van onzen pastoor, wordt het
blad steeds met meer gretigheid en vertrou-
wen gelezen. Het is te hopen dat de werk-
lieden de oogen zullen openen en niet meer
zullen luisteren naar de stem van hen die
de arme werklieden gedwee willen doen
buigen onder de lastigen taak voor hun dage-
lijksch brood te verdienen, en die dan nog
zeer dikwijls eene bedelende hand moeten
uitsteken bij de hier bestaande maatschappij
St-Vincentius-à-Paul of het armbestuur, en

daar, na eenige scheldwoorden met ledige
handen heengezonden worden.

Het is oprecht schandelijk dat huisgezinnen
waar de nood heerschte en hunne gegronde
klachten indienden, beleedigende woorden
moesten hooren van die alleenheerschers en
weggezonden werden met ledige handen.

Weg dus met het stelsel der rijken voor
het samenstellen der gemeenteraden, die in
de huidige omstandigheden de armen voor
den aap houden, en leve de evenredige ver-
tegenwoordiging voor de gemeente, provincie
en geheel de wetgevende macht. C. H.

Uit het arrondissement Brussel

Op den buiten

De buitenlieden beginnen zich ook onledig
te houden met de aanstaande kiezingen. Er
heerscht hier veel geestdritt op de meeste
plaatsen waar de sprekers der Werklieden-
partij de gelegenheid hebben zich te laten
hooren. De boeren redeneeren niet meer
zoals vroeger; zij hebben ook zucht naar
verbetering, en zij beginnen langzamerhand
te bekennen dat het niet is met zich af te
zonderen der stedelingen en voornamelijk
der socialisten dat zij hun lot zullen zien
veranderen.

Hunne jammerkreten zijn algemeen : de
pachten zijn te hoog, zij zijn niet gewaar-
borgd tegen den slechten oogst, en bij het
verlaten hunner pachthoeven, die zij somtijds
door hunne zorgen en hunnen arbeid dubbel
in waarde hebben doen stijgen, verkrijgen
zij niet de minste vergoeding.

Bij het leeg komen eener hoeve doen zij
elkander eene schadelijke mededinging
aan, uitsluitelijk ten voordeele der groote
eigenaars.

Dit kan veranderen, zeggen de socialisten
aan de buitenlieden. Sticht bonden waar-
door gij elkander zult steunen in plaats van
oederling te onderkruipen, en wanneer
gij vereenigd zijt, zult gij ook sterk wezen
om een landbouwkrediet te eischen die u zal
beschermen tegen de slechte jaren en tegen
de veeziekte en u helpen zal in alle moei-
lijke omstandigheden.

De socialisten bewijzen ook aan de kleine
boeren dat hunne redding niet afhangt van
rechten op het invoeren van het graan of
andere gewassen te eischen, waarvan zij
zelven de eerste gefopten zouden wezen en
alleenlijk nog wat meer rente zouden afwer-
pen voor de groote eigenaars, zoals het
blijkt uit reeds nieuwe aangeaane pachtcon-
trakten, ten nadeele der talrijke verbruikers.

Het is waarschijnlijk omdat de boeren
gretig zijn naar onzen raad te luisteren en de
groote koppen dit beginnen gewaar te wor-
den, dat hunne knechten, de broodschrijvers
der leugenaarsbladen, als ordewoord ont-
vangen hebben de dosis scheldwoorden te
vermeerderen.

Sedert het ontstaan van den *Landbouwer*,
kan men geene klerikale centvot in handen
nemen zonder op vier of vijf verschillende
plaatsen te lezen dat de «roode landbouwers»
dieven zijn en zij het stelen goedkeuren en
zelfs aanprizen.

Zij willen vooral aan de buitenlieden op-
dischen dat wij hun allen van hun hompie
grond willen berooven; zij weten dat zij op-
zettelijk liegen, doch dit scheelt hun weinig,
zij zijn immers ervaren verklaard in het
lasteren.

Die klerikale pannelikkers munten uit in
de gewilde verwarring die zij standvastig
beproeven tusschen socialisten en anar-
chisten, alhoewel zij geheel zeker weten als-
dat de anarchisten niets gemeens hebben met
de socialisten en zich tegenover hen zoo
vijandig gedragen als tegenover gelijk welke
burgerspartij.

Wat moeten zij toch in het net zitten! De
verbroedering der buitenlieden met de
steedsche werklieden zal hun nog razend
maken en zij hebben goed in hunne gazetjes
op ons te schimpen en te spotten en valsche-
lijk over Bebel's leering te pennenwisten aan-
gaande het familieleven, de boeren laten
zich daaraan niet meer beet nemen en zij
worden allengskens gewaar dat hunne echte
vrienden dezen zijn die hun medegeholpen
hebben om kiezer te worden en die nu met
hen willen samen strijden tegen de uitbuiters
van alle kleur om hervormingen op te drin-
gen, ten einde onzen gezamenlijken toestand
te verbeteren.

Een Proefveld

De klerikalen die zoo hoog oploopen met
het zoogezegd landbouwendwijs dat er
dient gegeven te worden, om onze buiten-
lieden op de hoogte hunner taak te houden,
hebben nog eens een bewijs van onkunde ge-
geven. Onze vrienden van Uccle zijn ons
komen verklaren dat op het gehucht «De
Kat » genaamd, men zoo een proefveld met
groot lawijd ondernomen had; de school-
meester stond aan het hoofd van het onder-
wijs en deze proef was rijkelijk ondersteund
door toelagen uit de Staatskas.

Nu echter heeft men het veld moeten ver-
laten en de huidige overnemers vinden dat

land overdekt met alle soorten van vuiligheid nadeelig aan den landbouw. Wat mag daar wel achter schuilen?

De propaganda.

Te Ternath, waar onze vriend Van Haelst Zondag het woord nam, werd hij goed aangehoord. Onze partijgenooten deelden *De Landbouwer* uit, maar zoodra de pastoor daar gehoor van had, kwam hij midden de aanhooorders en gebodt hij hen die « slechte gazet » aan stukken te scheuren. De veldslaven gehoorzaamden om niet te mishagen aan het opperhoofd der christelijke leering, maar zij hielden toch de stukken.

Wanneer diegenen die de verdraagzaamheid zouden moeten aanprediken zich aldus gedragen, moet men zich niet verwonderen, wanneer de socialistische zendelingen der overheersers in hun hart niet dragen.

Te Halle sprak gezet Van Loo Zondag op de Groote Markt, bij 't uitgaan der hoogmis. Er waren wel vijf honderd aanhooorders en onze partijgenoot bekwaam veel bijval. Maar men had gerekend zonder den waard. Eensklaps verscheen de kommissaris van politie, vergezeld van twee agenten en de meeting mocht niet voortgaan.

Van Loo vroeg aan zijn talrijk publiek hem te volgen tot in de Boschstraat, bij M. De Greef; ruim twee honderd man volgden de inrichters en de meeting ging voort op eenen koer, palende aan den estaminet; onze vijanden konden dit echter niet verkroppen en nogmaals kwam de politie den spreker onderbreken, tot dat de meeting eindelijk in de herberg werd voortgezet.

Al die plagerijen zullen eens een einde nemen, *de kruik gaat zoolang 'e water tot zij breekt*, maar... opgepast van de weerbets.

KLITS-KLETS.

P. S. — Zondag toekomende zullen er meetings gegeven worden te Everen, Gooick, Alsemberg en Tourneppe. Partijgenooten, op post!

VAN ALLES WAT

Nieuws van den dag zegt wel dat *De Landbouwer* eene kolom en half drukt om te bewijzen dat hij geene slechte gazet is. maar het rechtvaardig katholiek blad, durft geen eenen volzin overdrucken van wat wij in die kolom en half zegden.

Hondenkerkhof. — Men kan Londen vrij goed kennen zonder te weten dat er in Hyde park een hondenkerkhof is. In Engeland is de hond wat in Egypte de kat was. Anglo-mannen bootsen overal in de wereld dezen eeredienst van den hond na. Op het kerkhof van Hydepark kost het graf drie gulden. Dan komen nog de kosten der begrafenis en die van zerken en monumenten. Tachtig zerken liggen er naast elkander, en, wat het kerkhof bij hondenliefhebbers van elken stand eene soort van wijding geeft, is, dat de oom der koningin, de hertog van Cambridge, er twee van zijne honden liet ter aarde bestellen.

Een criticus. — Een vader, die zich in eene vermeerdering van zijn gezin mocht verheugen, riep zijn zoontje om het nieuwe broertje te zien.

De kleine jongen bekeek het met een critisch oog, en zijn eerste aanmerking was: « Pa, hij heeft geen haar. » Dat werd erkend. « En hij heeft geen tanden ook », was zijn tweede aanmerking. Dit was evenmin te ontkennen.

« Pa, » zei hij eindelijk, « u is er mee gefopt; 't is een ouwe. »

Ook een leven. — *Bandiet*: Uw geld of uw leven!

Dichter (zijne biographie uit den zak haalend):

Hier hebt ge « mijn leven », door mijzelf geschreven, in kalfsleder gebonden, voor 1,50 fr.

Een werkmán van Luik schreef aan ons broederorgaan *Le Peuple*:

In een metaalwerkhuus werd het loon van vier werklieden met een frank per dag verminderd.

Deze ongelukkigen zijn de oudsten van het werkhuis waar zij sedert 38 tot 40 jaar werkzaam zijn. De oudste is 79 jaar en mag nu maar een halven dag meer werken, omdat hij te weinig voortbrengt.

De oude werkmán verloor in dienst van den patroon drie vingers. Met rheumatisme en de sleete van geheel het lichaamlijk mechanisme, was dat al wat de oude werkmán in dienst van 't kapitalisme gewonnen heeft.

De patroon, die nooit een hamer in de hand nam, is schatrijk geworden.

Ziedaar het lot der voortbrengers, de nuttigste leden der samenleving, in onze kapitalistische wereld.

't Is wraakroepend!

Binnenlandsch Nieuws

LUIK

LUIK. — Een gelukkige kerel. — Een inwoner van Luik, die in bezit is van verscheidene loten van den Congo, heeft in eene trekking, deze van den 20 december 1893, drie groote loten gewonnen, een van 150,000 fr. en twee van 2000 fr.

De man is nu eerst te weten gekomen, dat hij deze winsten gedaan had. Maandag morgen ging hij verscheidene loten dezer serie verkoopen bij een wisselaar.

De man was reeds weg, toen de wisselaar de loten controleerde en bevond dat drie nummers met premie waren uitgekomen.

De wisselaar verwittigde zijnen cliënt, een gewone handelaar, die niet weinig kontent was.

HENEGOUWEN

CHARLEROI. — Van een trein gevallen. — M. B..., fabrikant in meubelen alhier, viel zondag 11. van het platform eens treins waarmede de 8^e compagnie der burgerwacht zich naar Dinant, Bouvignes en Maredsous had begeven.

Zulks gebeurde tusschen Maredsous en Maredrat, terwijl den trein voortstoomde.

Te Taminies, werden de wielen van den trein onderzocht. Men meende er bloed, brokken vleesch van den ongelukkige te zien aankleven. Niets!

Den volgende dag, liet M. B... per telegram weten, dat hij slechts lichte kneuzingen had bekomen en hij met den volgende trein te Charleroi zou aankomen.

Het onthaal van M. B... was zeer hartelijk. Vrienden en kennissen wenschten hem vurig geluk omdat hij aan den dood was ontsnapt.

M. B... vertelde dat al de wagons van den trein over hem waren gereden en dat hij bij de minste beweging van zijn lichaam onder de wielen vermorzeld zou geworden zijn.

Buitenlandsch nieuws

ITALIE.

Zelfmoord van Caserio's broeder

Men seint uit Turijn dat de broeder van Caserio, dienstbode, die zeer droefgeestig was sedert de misdaad zijns broeders, zich in het huis zijns meesters zelfmoord heeft.

VEREENIGDE STATEN

Toestanden. — (Briefwisseling)

Een in Amerika verblijvend gezet schreef ons:

De zaken staan in Amerika overal om te slechter. Wij schatten op 4,000,000 minstens, het getal der werkloozen.

Alles is hier veel duurder dan in België.

Te Los Angeles kost het brood 50 centimen per kilo; de kolen 60 frank de ton; suiker 60 centimen de kilo; petrool 20 centimen den liter; eieren fr. 1-25 de dozijn.

Dertig duizend handelaars-dieven stelen 75 p. h. op alles wat moet verkocht en verhandeld worden.

Vijf-en-zestig miljoen menschen hangen met loon en bestaan af van deze onbeduidende bende bandieten, die zich door alle middele meester maken van de Staatsmacht, waarmede zij hunne handelingen ten uitvoer brengen.

De vreemdelingen oefenen in de Vereenigde-Statén een grooten invloed uit op de bevolking, die veel vroeger dan men doorgaans meent, de dievenbende zal machteloos maken door haar uit den Tempel der wetgeving te schoppen.

De Vlamingen zenden bij deze dertig frank mede voor den politieke strijd hunner broeders.

Nota. — Wij kunnen onze vrienden niet genoeg bedanken voor hunne socialistische gevoelens en hunnen broederlijken steun, en wij hopen dat zij zullen volharden, al zijn zij zoo ver van ons.

Terugwerking tegen de inkomende rechten

Eene volledige bijeenkomst van democratische leden van het Huis van Afgevaardigden hechte heden hare goedkeuring aan een besluit, waarbij het tariefontwerp werd aangenomen, gelijk het door den Senaat wordt gewenscht. Deze stemming verzekert de definitieve aanneming van het Senaatsontwerp.

In de Kamer stemde men met 160 stemmen tegen 104 vrijen invoer voor kolen en met 162 tegen 102 vrijen invoer voor ijzererts, met 269 tegen 11 vrijen invoer van suiker.

Diamanten voor mijnwerkers en glazenmakers vrij.

Wol eveneens vrijen invoer. Blik betaalt 1 a 1/3 cens.

Het tariefontwerp des Senaats bevat ook merkbare verminderingen der rechten op gleier- en glaswerk, ijzer- en staalerts, stalen veren, blikken en ijzeren artikelen, katoen, dekens, enz.

MIDDENPRIJS

der granen en andere landbouwvoortbrengselen op de bijzonderste markten van België

Plaats	Datum	Tarwe per 100 kilos	Masteluin per 100 kilos	Rogge per 100 kilos	Garst per 100 kilos	Haver per 100 kilos	VLAS			Aard-appelen per 100 kilos	Boter den kilo	Eieren 25 stuks
							1 ^e kwal. per 1 kilo	2 ^e kwal. per 1 kilo	3 ^e kwal. per 1 kilo			
Aalst	Aug.	11	13 50	9 —	12 50	14 75	1 20	1 36	1 50	5 25	2 05	1 90
Brugge	11	14 75	13 50	11 —	15 50	17 —	1 36	1 50	1 50	5 75	2 09	1 90
Dendermonde	13	14 75	11 —	11 —	15 50	15 50	1 36	1 50	1 50	5 50	2 60	2 20
Diest	11	15 —	11 —	11 —	15 50	15 50	1 36	1 50	1 50	4 75	1 20	0 07
Geeraardsberg	13	13 —	12 —	11 —	16 —	16 —	1 36	1 50	1 50	6 20	2 —	1 90
Gent	10	14 25	12 50	16 —	16 25	16 25	1 36	1 50	1 50	7 50	2 25	2 08
Hal	11	14 25	11 —	11 —	16 25	16 25	1 36	1 50	1 50	9 25	2 50	2 50
Kortrijk	13	13 50	10 25	11 —	14 —	14 —	1 36	1 50	1 50	6 —	2 12	1 90
Leuven	13	14 25	11 —	11 —	14 —	14 —	1 36	1 50	1 50	7 —	2 20	2 —
Lier	11	13 06	11 12	11 50	14 87	14 87	1 36	1 50	1 50	6 —	2 12	1 90
Mechelen	11	14 —	11 50	15 50	15 —	15 —	1 36	1 50	1 50	7 —	2 20	1 —
Nazareth	11	14 —	11 50	15 50	15 —	15 —	1 36	1 50	1 50	7 —	2 13	1 95
Nederbrakel	9	15 —	14 —	10 50	16 —	16 —	1 36	1 50	1 50	7 —	2 —	2 —
Oudenaerde	16	14 —	11 50	15 50	16 —	16 —	1 36	1 50	1 50	7 —	2 02	1 90
Sint-Truiden	11	14 —	12 —	14 50	14 50	14 50	1 36	1 50	1 50	6 —	2 30	2 05
Thielt	9	12 50	9 —	16 50	16 50	16 50	1 36	1 50	1 50	7 —	2 09	1 90
Thienen	14	13 50	10 50	13 —	16 —	16 —	1 36	1 50	1 50	4 50	2 30	2 10
Waeregem	11	13 —	11 50	15 50	16 —	16 —	1 36	1 50	1 50	7 50	2 35	1 75
Ieperen	11	16 75	12 50	16 —	16 —	16 —	1 36	1 50	1 50	7 —	2 50	2 05

Te Lier en te Kortrijk werd de tarwe per hectoliter, te Aalst per 132 liters 50 c. verkocht. Te Mechelen de eieren per 12 stuks. Te Diest de boter per 1/2 kilo en de eieren per stuk.

Volksapotheken VOORUIT

Medicamenten van eerste hoedanigheid en de goedkoopste der stad; bijzonder magazijn van **Breukbanden, Verbandstoffen en artikelen in Caoutchouc** aan de laagste prijzen mogelijk.

10 t. h. afslag op al de Specialiteiten

GARENPLAATS

NOORD- EN ST-LIEVENSTRATEN ST-PIETERSVROUWSTRAAT

Wij bevelen in het bijzonder aan al onze lezers: het **Teerwater**, bereid met allerbesten Noorweegschen teer en door de kundigste doktors aangeprezen tegen **Hoest, Keelpijn** en alle **Lougezichten**, fr. 0,60 de flesch.

De Pillen van Vooruit tegen de Borstkwalen, zonder weerga, tegen alle borstontstekingen, zij verlichten onmiddellijk en genezen op korten tijd de **hevigste bronchieten**. Borstlijders beproeft ze. Fr. 0,50 de doos.

Borstsiroop, onfeilbaar middel tegen den **Kinkhoest** en alle **Borstkwalen der kinderen**. Moeders, die vruchteloos alle middelen tegen den hoest uwer lieve kleinen gebruikt hebt, beproeft de borstsiroop der apotheken Vooruit en gij zult u in eene onmiddellijke verlichting en spoedige genezing mogen verheugen.

De allerklompste en best bereide Vaniersiroop der apotheken Vooruit, zeer voedzaam en tevens aangenaam geneesmiddel voor kinderen, om het bloed te zuiveren, de beenderen te verkleuen en gezondheid en krachten weer te geven, fr. 1,50 de flesch.

Alle soorten van **Staalpillen** aan 1 frank de 100; **Zenuwpillen**, alsook een onfeilbaar middel tegen den **Lintworm** aan fr. 2,50. **Uitslag gewaarborgd**.

De uitmuntende Quinquina van Vooruit met **oude Malaga** en **beste Quinquina** bereid, zeer geschikt om zwakke lichaamsgeest te versterken en volkomen te genezen, aan menschen wier maag niet genoegzaam werkt, geeft hij een kloeken eetlust en eene spoedige vertering, fr. 2,00 de flesch.

Staalwater, het bevat de beste elementen om het bloed te verrijken, is uitmuntend tegen het bloedfluimen, en voorkomt de huidziekten zoals brand, uitslag van het bloed, enz., fr. 0,50 de flesch.

Teerpillen aan fr. 0,45 de honderd.

Zwitsersche Colodion voor de genezing zonder pijn van **eksteroogen, weeren en wonden** aan fr. 0,50 de flesch.

Eene uitmuntende remedie tegen de **Tandpijn**, aan fr. 0,40 en flesschen tegen het **Rhumatisme** aan fr. 0,60.

Gezuiverde Levertraan aan fr. 1,50 den liter.

Gent, druk-uitg. Em. Claeys, Metserstraat, 20.

Staatsspoorweg, 1^e Juli

* is exprestrein.

Vertrek uit Gent naar Brussel (langs Aalst, Denderleeuw): 4,56* 2 kl., 5,05, 6,17, 7,19* 3 kl., 7,24 9,18, 10,33, 12,08* 3 kl., 1,37, 3,46, 4,01, 4,30* 2 kl., 5,47, 6,52, 6,50, 8,09, 9,29* 3 kl., 9,39 3 kl. (9,47* 3 kl., 's zond. en 13 aug.), 11,46* 4 kl., 12,58* 2 kl.

Brussel naar Gent: (2,25* 2 kl., (4,52 Denderl.), 6,00, 6,50* 3 kl., 7,01* kl., 7,08, (8,14 Denderl.), (8,25 prachtt.) 9,00* 4 kl., 9,05* 3 kl., 9,10* 9,16, 10,44, 11,30, (12,04 tot Denderl.), 1,47, 2,38* 3 kl., 2,48 3 kl., 4,25* 1 kl., (4,55* 1 kl. 's zond. en 13 aug.), 4,56, 5,04, (5,16* tot Denderleeuw), 6,08* 3 kl., (6,51 Denderl.), (7,17 Aalst), (7,50 Denderl.), 8,20, 9,00* 3 kl., 11,47.

Gent naar Brugge, Oostende 3,44* 2 kl., 3,38, 8,06* 3 kl., (8,41 's zond. en 13 aug.) 8,21* kl., 8,24, 10,04* 3 kl., 10,41, 10,49, 10,56, (12,52 des zond. en 13 aug.) 1,02, 3,53* 4,00* 3 kl., 4,05, 4,06, 6,30* 5 kl., 7,40* 3 kl., 7,45, (9,45* 3 kl., tot Gent St-Prs) (9,56* 5 kl. (van Gent-St-Pieters) 10,04* 2 kl.

Deinze, Kortrijk, Moescroen, Doornijk, 4,53, 8,55, 9,19, 1,12, 5,32, (4,46* 's vrijd. 3 kl.), (6,46* 3 kl., tot Moescroen), 7,08. — Deinze, Thielt, Lichtervelde, Dixmude, Veurne, Adinkerke, Duinkerke, 3,18, (6,37, Lichterv.), 7,28, (10,47 Dendermonde), 11,58, 3,58, 3,52, 3,58, (3,45, Veurne), 7,49.

Denderm., Mech., Leuven, (5,44 Mech.), 7,57 's zond. en 13 aug.) 8,27, (8,50 Dendermonde des zond. en 13 aug.), (10,05 Mech.), 1,53, (4,08 Mech.), 4,50* 2 kl., 7,02. — Dendermonde, Boom, Antwerpen, 7,33, 10,48, 1,58, 4,31, 7,42.

Moortzele, Geeraardsb., Edingen, Brakel, Manage, Luttre, Charleroi, 3,28, 7,59* 3 kl., 8,52, 11,01, 2,05, 3,22, 6,42.

Oudenaerde, Ronse, Leuze, St-Ghislain, Bergen: 6,06 (8,15 's zond. en 13 aug. niet 8,45 des zond. en 13 aug. tot Ouden.) 10,18, 2,14 (4,54 Ronse), 6,14 (7,56 Ronse).

Gent (zuid) naar Eecloo, Zelzate, Terneuzen: (5,15 tot Zelz.) 8,19 (10,15 tot Zelzate, 's vrijd.) 11,58, 5,02, 8,05. — St-Gillis (Waas) naar Moerbeke: (5,12, woens. en vrijd.) 8,01, 11,31, 3,26, 7,41.

Terneuzen naar Gent: (5,40 Zelzate, 's vrijd.) 5,53, 8,55, 12,05, 3,03, (8,50 van Zelzate). — Eecloo naar Zelzate, Lokeren, Dendermonde: (5,15 Moerbeke) 8,03, 11,53, 4,45 (7,46 Moerb.)

LAND VAN WAAS. — Gent naar Antwerpen: 4,53 van St-Nikl., 4,53 6,55, 7,42, (9,08 van St-Nikl.), 9,08* 5 kl., 9,53* 2 kl., 10,40, 12,55, 2,03, 4,00 (4,58 tot Beirvelde), 5,22, 6,06, 7,12, 8,50, (9,55 's zond. 13, 14, 15 aug. niet, tot St-Nikl.) 9,53 's zond., alsook 13, 14, 15 aug.

Antwerpen naar Gent: (4,52 's vrijd.) 5,10, 6,18, 6,55, 7,53, 9,05 10,53, 12,47, 2,00, (2,50 St-Nikl.) 3,29 1 en 2 kl., (3,55 van Beirvelde) 5,15, 6,20, 7,06, 8,12, 9,00, (10,00 St-Nikl. 's zond., 13, 14, 15 aug. niet), (10,53 's zond., alsook 13, 14, 15 aug.).

GENT naar BRUGGE langs EECLOO. — Gent naar Brugge: (5,15 van Eecloo) 6,50, 7,42* 3 kl., 9,08 12,55; 5,22, 4,52* 2 kl., 6,50, 8,45* 3 kl., 8,53 tot Eecloo).

Brugge naar Gent: (5,15, 6,50, 2 en 3 kl., van Eecloo), 6,50* 3 kl., 6,56, 7,57* 3 kl., 9,05, 12,13, 3,46, 5,47* 3 kl., (5,58 2 kl., van Eecloo), 6,53, (8,15* 3 kl., 's zaterd., 's zond. en 13 aug.).

Inschrijvingsbulletijn

De Ondergetekende verklaart zich te abonneren voor ZES MAANDEN op het weekblad **DE LANDBOUWER**, aan den prijs van **VIJF EN ZEVENTIG CENTIEMEN**.

Naam en Voornaam

Straat

N^o

Te

Handteeken